

Huvi põllumajandustoetuste vastu on jätkuvalt suur, taotlejad on aktiivsed ning esitatud taotluste arv jääb samasse suurusjärku nagu eelnevatel aastatel, ütleb Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) teabeosakonna meediasuhete juhtivspetsialist **Tiia Tamm-Suik**.

Põllumeeste abistamiseks on lisandunud mitu uut toetust

GERLI RAMLER

Sel aastal toimub taotlemine veel lähtuvalt lõppeva programmi-perioodi toetuste tingimustest. Samal ajal käib PRIAs koostöös Maaeluministeeriumi ning Euroopa Komisjoniga aktiivne tegevus uue programmi-perioodi toetusmeetmete ettevalmistamisega ning toetuste tingimuste väljatöötamisega.

Kui kogu PRIA tegevuse 22 aasta jooksul on praeguseks klientidele välja makstud 4,76 miljardit eurot, siis käesoleval aastal on väljamakseid 10. augusti seisuga tehtud üle 119 miljoni euro. 10. augusti seisuga oli PRIAle esitatud 48 935 taotlust. Sama päeva seisuga on PRIA sel aastal teinud ligi 13 000 määramise otsust. Kuna paljud toetustaotlused on veel kontrollimisel ning otsused nende osas tegemisel ning mitmed voorud pole veel avanenud, siis kindlasti suureneb määramiste arv aasta lõpuks mitmekordseks.

Kõige populaarsemaks toetuseks otsetoetuste poole pealt on Tamm-Suiki sõnul taas pindala- ja maaelu arengukava loomajärgised toetused, kus taotlejaid oli 13 927. Investeeringutoetuste osas on sel aastal kõige populaarsemad olnud LEADER strateegiate rakendamiseks mõeldud toetused, kus taotlejaid on 10. augusti seisuga kokku 1017. «LEADER meetme puhul kuulutavad kõik aasta jooksul avanevad taotlusvoorud välja ja võtavad taotlusi vastu kohaliku piirkonna tegevusgrupid,» lisab ta. «Ka sel aastal on avanemas veel mitmeid LEADER taotlusvoore. Väga populaarne on ka põllumajandusettevõtjate tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus, kus märtsikuus toimunud taotlusvoorust esitati kokku 361 taotlust.»

Tänavu sai taotleda ka põllumajandussektorile mõeldud erakorralist toetust, kus oli 2301 taotlejat.

Erakorralist toetust said taotleda füüsilisest isikust ettevõtjad või juriidilised isikud, kes tegelevad põllumajandustoodete esmatootmisega tegevusvaldkondades, mida Venemaa Föderatsiooni Ukrainasse sissetungi tõttu suurenenud sisendihinnad ja kehtestatud kaubanduspiirangud on negatiivselt enim mõjutanud.

Erakorralise toetuse eelarve on 11,7 miljonit eurot, millest Eesti riigi osa on 9,1 miljonit. Toetust antakse kohandamistoetuse ja riigiabi. Kohandamistoetusega toetatakse piimatootmist, sealhulgas tootmist ning lamba- ja kitsekasvatust. Riigiabi toetusega toetatakse veiseliha tootmist, kartulikasvatust, köögiviljakasvatust avamaal, maasikakasvatust, köögivilja-, köögivilja- ja maitsetaimede, maasika- ning lillekasvatust köetavas kasvuhoones, broilerikasvatust, munakanakasvatust ja vutikasvatust.

Kohandamistoetus maksatakse toetusesaajatele välja hiljemalt 30. septembril 2022. Riigiabi väljamaksmise tähtaeg on 31. detsember 2022.

Noore ettevõtja toetuses tuleb uuendusi

Kui rääkida investeeringutoetuste valdkonnast, siis taotlemise tingimuste osas on oodata muudatusi põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse (MAK meede 6.1) puhul. Muudatused, millega 2022. a voores taotlusi tuleb arvestada, on järgmised:

- Toetuse taotlejale lisandub kohustus läbida enne taotluse esitamist ettevõtlusalane infopäev. Infopäevade korraldaja on Maaelu Edendamise Sihtasutus.
- Muutub toetuse maksimaalne suurus. Kui varasemalt oli toetuse maksimaalne suurus 40 000

eurot, siis alates käesoleva aasta voores on see 60 000 eurot. – Muutub äriplaani pikkuse nõue. Kui varasemalt tuli koostada äriplaani kahe aasta kohta, siis alates käesolevast aastast tuleb see esitada nelja aasta kohta.

Taotlusvoor on planeeritud oktoobrisse ja toetust saavad taotleda kuni 40-aastased ettevõtjad, kes alustavad esimest korda põllumajandusliku tegevusega.

Uus toetus haridusasutustele mahetoidu pakkumiseks

Esmakordselt võetakse sel aastal vastu haridusasutuses mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllumajanduslikke koostisosi sisaldava toidu pakkumise toetust. Toetus on suunatud koolieelsete lasteasutuste lastele ja üldhariduskoolide õpilastele mahetoidu pakkumiseks. Toetuse muudab eriliseks asjaolu, et antud toetuse osas teeb PRIA haridusasutustele, kes kasutavad toidu valmistamiseks mahepõllumajanduslikke koostisosi ja kes on sellest teavitunud Põllumajandus- ja Toiduametit, pakkumuse, mis tuleb e-PRIAs kinnitada. Toetuse pakkumuse kinnituste esitamine on e-PRIAs planeeritud 23.–30. septembrini.

Sel aastal on avanemas veel mitmeid taotlusvoore

Investeeringutoetuste valdkonnas on käesoleval aastal ootamas veel mitmeid taotlusvoore. Uue meetmena on septembris avanemas toiduainetetööstustele mõeldud investeeringutoetus energia varustuskindluse tagamiseks. Lisaks on septembris planeeritud avada haridusasutuses mahepõllumajandusliku toidu ja mahepõllumajanduslikke koostisosi sisaldava toidu pakkumise toetuse, maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetuse, keskmise suurusega ettevõtjate ja suuretevitajate põllumajandustoodete

FOTO: SHUTTERSTOCK

Toetuste ja loomade statistika

Teadmusteenduste arendamise raames on PRIA kodulehel <https://pria.ee/infokeskus/statistika> alates kevadest automaatselt uuenevate andmetega statistikamoodul. Seal on andmeid nii toetuste, põllumajandusloomade registris olevate loomade kui ka PRIA enda kohta.

SENTINEL satelliidipildid või muud vähemalt samaväärse väärtusega andmed. Samaväärsete andmete all peetakse silmas eelkõige teistelt satelliitidelt saadavaid andmeid, aga ka asukohamärgisega fotosid.

«Pinnaseiresüsteemi kasutuse võtmisel on põllumajandus- tootjatele mitmeid positiivseid aspekte. Sisuliselt kaob pindalapõhiste toetuste kohapealsete kontrollide nõue, seda tehakse edaspidi vaid juhtudel, kui muude andmete alusel ei ole nõuete täitmist võimalik hinnata. Kiirel suvisel perioodil ei ole enam vajadust taotlejaid nii palju oma põhitööst eemale viia,» selgitab Tamm-Suik. «Suureks eeliseks on ennetavate tegevuste võimaldamine toetuse vähendamise asemel. Selles ongi peamine erinevus pinnaseire ja senise süsteemi

vahel. Potentsiaalse rikkumise tuvastamise järel antakse sellest taotlejale teada, et ta saaks võimalusel vajalikud tööd ära teha nii, et tingimused oleksid täidetud. Samuti on võimalik rikkumisega põllu puhul taotlust vastavalt tegelikule olukorrale muuta või sellele toetuse taotlemisest loobuda.»

Taotlejaga suhtlemiseks arendatakse eraldiseisev mobiilirakendus, mille vahendusel antakse põllumehele teada, millisel põllul on nõude täitmata jätmise tuvastatud. Samas rakenduses saab põllumees teha ka asukohamärgisega foto ning selle tõendusmaterjalina PRIAle edastada. Ka see on üks pinnaseire meetoditest, mis asendab kohapealseid külastusi ning võimaldab põllumehel kontrolliprotsessis PRIAga suhelda talle sobival ajal.

Käivitus keskse e-põlluraamatu projekt

2022. aasta mais käivitus Maaeluministeeriumi ja PRIA kokkuleppel e-põlluraamatu projekt. Eestis on ligikaudu 14 000 põllumajandustootjat, kes peavad veeseadusest tulenevalt oma põllutegevuste kohta pidama arvestust ehk põlluraamatut. Seda tehakse erinevatel viisidel – paberil, Exceli tabelis või kommertstarkvaras.

Käivitatud projekti eesmärgiks on luua andmete automaatselt vahetamise võimalus olemasolevate põlluraamatu kommertstarkvaradega. Projekti raames ei ole eesmärgiks luua praegu turul tegutsevatele põlluraamatu teenust pakkuvatele ettevõtetele konkureerivat tarkvara, küll aga tagatakse võimalus pidada põlluraamatut PRIA veebikesk-

onnas vastavalt miinimumnõuetele. Projekti lõpuks võiks põllumeestel tekkida võimalus PRIA loodavas e-põlluraamatus olevaid enda põldude andmeid kanda ka mõnda kommertstarkvarasse, kus on võimalus neil valida suurema hulga lisateenuste vahel. Projekti peamine eesmärk on luua seadusandlikud alused ja tehniline võimekus põlluraamatu andmete kesksesse halduseks. Riik saab sealjuures olema peamiselt andmete koguja ning hoidja rollis.

Üheks keskse e-põlluraamatu loomise põhjuseks on vajadus vähendada põllumeeste ja ametiasutuste halduskoormust. Näiteks oleks e-põlluraamatu abil tulevikus võimalik põllumeestel n-ö automaatselt täita

toetustaotluseid ja uuendada registriandmeid. Samas annab ühtse süsteemi loomine ka positiivse tõuke praegu põlluraamatu teenust pakkuvatele firmadele, sest põllupidajad, kes praegu veel põldude arvestust peavad paberil või Excelis, võtavad tulevikus kasutusele mõne tarkvaralise lahenduse, kus ta saab põlluraamatut pidada, aga samas saab sealt ka andmed vajadusel edastada kesksesse põlluraamatusse. Lisaks annab põlluraamatute digitaliseerimine hea aluse ka tehnoloogilisele arengule. Koondatud andmed annavad kindlasti uusi teadmisi, mille põhjal saab arendada kaasaegseid ja teaduspõhiseid põllumajandustehnikaid.

Digitalse põlluraamatu juurutamise protsess toimub järk-järgult ja pikema ajaperioodi vältel. Huvi e-põlluraamatu kasutamise vastu võivad suurendada uue programmi-perioodi toetusmeetmed, mida Maaeluministeerium on välja töötamas. Näiteks on uue perioodi ühtse põllumajanduspoliitika (ÜPP) strateegiakavas kavandatud e-põlluraamatu kasutamise nõue viia sisse keskkonnasõbraliku majandamise toetusskeemi. Projekti käesolev etapp lõpeb 31. detsembril 2023 ja selleks ajaks peaks olema välja arendatud PRIA põlluraamatu kasutajaliides, andmevahetusliides kommertstarkvaradega ja andmete hoidmise ning halduse võimekus, sh seadusandlikud alused.

Uuest aastast muutub erimärgistusega diislikütuse müümise ja ostmise kord

Alates 1. jaanuarist 2023 muutub erimärgistatud diislikütuse müümise ja ostmise kord ning erimärgistatud diislikütust saavad edaspidi osta ainult juriidilised isikud ja füüsilisest isikust ettevõtjad, kellel on põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri andmetel ostuõigus ja nende esindajad, kellel on esindusõigus erimärgistatud diislikütuse ostmiseks. Füüsilised isikud alates 1. jaanuarist 2023 erimärgistatud diislikütust osta ei saa.

Automaatselt saavad erimärgistatud diislikütuse ostuõiguse põllumajandus- ja kalandusvaldkonnas tegutsevad juriidilised isikud ja füüsilisest isikust ettevõtjad, kelle puhul on PRIA tema 2022. aasta pindalatoetuse menetlemise käigus kindlaks teinud, et isiku

kasutuses on pindalatoetuse saamiseks nõutaval määral maad; • kellel on põllumajandusloomade registri andmetel vähemalt 1 loomühik loomi või 10 mesilasperet; • kes omab kaluri kalapüügiluba.

Automaatselt saadud ostuõigus kehtib, kuni isikul on täidetud vähemalt üks eelpool väljatoodud tingimustest. Kõiki, kes saavad ostuõiguse automaatselt, teavitab PRIA sellest 2022. a novembri esimeses pooles. Juriidilised isikud ja füüsilisest isikust ettevõtjad, kes automaatselt ostuõigust ei saa, saavad alates 15.11.2022 esitada taotluse erimärgistatud diislikütuse ostuõiguse saamiseks, kui nad tegelevad põllumajandustoodete tootmisega või põllumajandusliku teenustöö osutamisega.